MODŘANSKÁ ROKLE A CHOLUPICKÝ VRCH

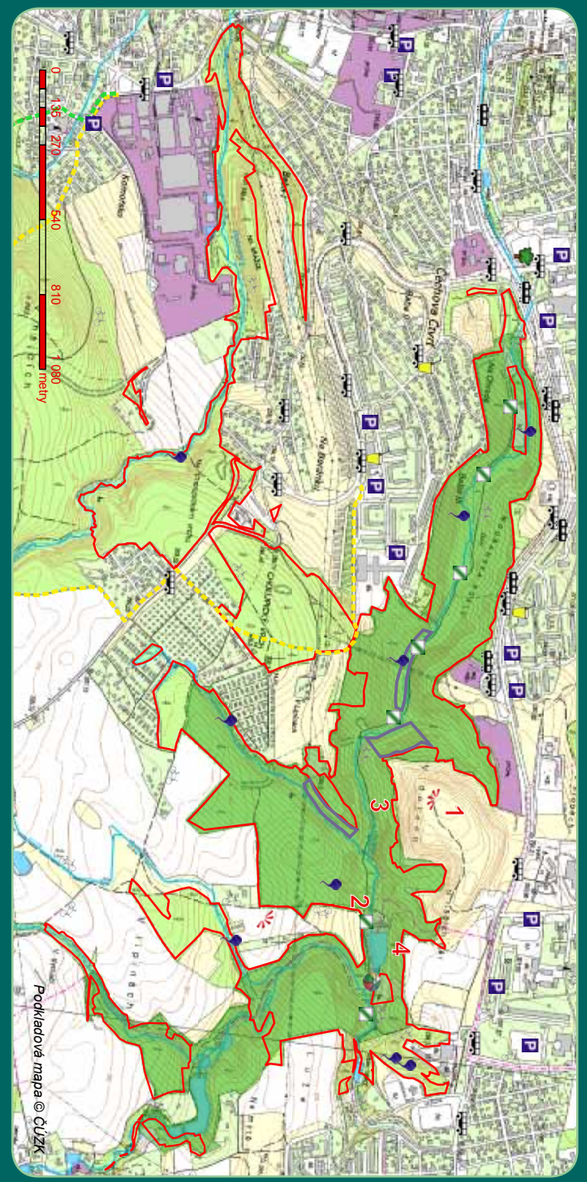

1. Bývalá skládka
2. Tůně
3. Jeden z opuštěných lomů
4. Fragmenty stepi

Hranice lesa v majetku HMP
Turistická stezka
Chráněné území
Referenční plochy (viz text)

Dětské hřiště
Vyhlídka
Památný strom
Pramen, studánka
Restaurace,občerstvení

Zastávka naučné stezky
Parkoviště
Doporučené cyklotrasy
Nejbližší zastávka MHD

ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKY

ROZLOHA: 164,28 ha
KATASTRÁLNÍ ÚZEMÍ: Cholupice, Libuš, Modřany, Písnice
NEJVÍCE ZASTOUPENÉ DŘEVINY: trnovník akát, borovice černá, smrk ztepilý a borovice lesní
PŘEVLÁDAJÍCÍ STANOVIŠTĚ: živná stanoviště nižších poloh
VĚK POROSTŮ: Nejvíce je zastoupena 4. věková třída, tedy věk 61-80 let
LESNÍ POROSTY: 152,93 ha
NELESNÍ PLOCHY (LOUKY, CESTY): 11,35 ha
VLASTNÍK LESA: Hlavní město Praha
SPRÁVCE LESA: Odbor ochrany prostředí Magistrátu hl. m. Prahy
ÚDRŽBU PROVÁDÍ: Lesy hl. m. Prahy

PŘÍRODNÍ PAMÁTKA MODŘANSKÁ ROKLE

Přírodní památka Modřanská rokle je tvořena poměrně úzkým údolím Libušského potoka ve směru západ-východ se strmými severními a většinou mírnějšími jižními svahy a údolím Písnického potoka. Přírodní památka byla vyhlášena v roce 1988 a zaujímá plochu 124,88 ha. Předmětem ochrany je zajištění zachování erozního zářezu Libušského potoka s geologickým profilem v proterozoiku a ordoviku a s výchozem proterozoických slepenců. Dále pak přirozené údolní potoční nivy Libušského potoka s přirozeným porostem jasanů a olší a krajinářsky významného celku.

Olše lepkavá

ZAJÍMAVOSTI

Lomy - V modřanské rokli se nacházelo několik lomů, kde se těžily dosti pevné proterozoické droby s vložkami břidlic jako stavební kámen a podřadný štěrk. Z významných geologických fenoménů je zde odkryt Závistský přesmyk a výchoz vzácných proterozoických slepenců.

Skládka inertního odpadu - V sedmdesátých letech byla na pravé straně údolí zřízena velká skládka odpadů (nepovolené skládky zde byly už v šedesátých letech). Přestože byla deklarována jako skládka inertního odpadu, skládkoval se zde i směsný komunální odpad. Dnes je skládka uzavřena a částečně zrekultivována a její dopady na okolní území jsou zřetelně menší.

V ROCE 2010 VYDAL ODBOR OCHRANY PROSTŘEDÍ MAGISTRÁTU HL. M. PRAHY

Autoři textů a fotografií: Mgr. Jana Karnecká, Ing. Dan Frantík

Brožura je vytištěna na recyklovaném papíře

Fotografie na úvodní stránce (zleva doprava, shora dolů): les v Modřanské rokli, cesta Modřanskou rokli, Retenční nádrž Libušská, Libušský potok

HISTORIE A SOUČASNOST LESŮ V OKOLÍ MODŘAN A CHOLUPIC

Modřanská rokle vznikla během čtvrtohor při zahlubování vltavského údolí a jejích přítoků. Zaříznutí Libušského a Písnického potoka odkrylo geologické vrstvy v podloží čtvrtohorních vltavských teras.

Lesy Modřanské rokle a Cholupického vrchu nejsou původními historickými lesy. Minimálně do roku 1879 se zde nacházely louky a pastviny se zajímavou teplomilnou květenou. V okolí prameniště Písnického potoka se dokonce vyskytovaly zrašeliněné louky, kde rostly chladnomilné druhy rostlin podhorského charakteru. Poslední zbytky těchto luk byly odvodněny zhruba před 45 lety.

V polovině osmdesátých let byla v horní části Modřanské rokle vybudována retenční nádrž Libušská, která slouží k zachycování přívalových srážek z horní části povodí a okolních sídlišť.

Lesy v okolí Modřanské rokle a Cholupického vrchu patřily v minulosti většinou k velkostatkům Komořany a Dolní Břežany. Malá část také patřila k panství Kunratice. Dvory Komořany a Komořánky přešly v 16. stol. do vlastnictví Sternů z Hirschfeldu, v roce 1621 byl majetek konfiskován a postoupen Zbraslavskému klášteru. Při josefinských reformách v roce 1785 byl klášter zrušen a panství Zbraslav bylo předáno náboženskému fondu pod administrativní správou státních statků. V roce 1827 koupil toto panství kníže Bedřich Oettingen-Wallerstein. V roce 1865 byl oddělen od Zbraslavi velkostatek Komořany a prodán rytíři z Albertů. Po nich se již majitelé měnili velmi často. Ve 20. století již byla většina pozemků ve vlastnictví obce Modřany. Zalesnění Modřanské rokle a oblasti Cholupického vrchu se datuje k první třetině 20. století, mezi roky 1910 a 1938. Zalesnění bylo z převážné většiny provedeno dřevinami stanovištně nevhodnými a nepůvodními, jako je trnovník akát, borovice černá a smrk ztepilý.

Od roku 1963 je území ve správě státních lesů a roku 2001 přechází vlastnictví a správa těchto lesů na hl. m. Prahu. V současné době je snahou nevhodné dřeviny nahradit dřevinami původními. V místech, kde je dostatek půdy, dochází ke kácení především akátových a smrkových porostů, v oblasti Cholupického vrchu pak i smíšených porostů akátu a borovice černé. Část jižních svahů Modřanské rokle je natolik kamenitá a skalnatá, že zde pravděpodobně žádná jiná dřevina než akát neporoste ani v budoucnu. Jedná se zejména o svahy okolo bývalého lomu pod retenční nádrží. V jiných částech lesa se vysazují zejména duby, buky, borovice lesní a habry, v oblasti mimo chráněné území (Cholupický vrch) se poměrně daří i výsadbám douglasky a modřínu. V rámci lesního hospodaření se v porostech středního věku (20-60 let) provádí probírky a v mladších porostech prořezávky. Lesy Modřanské rokle a Cholupického vrchu jsou (jako všechny lesy v majetku hl. m. Prahy) obhospodařovány podle zásad trvale udržitelného hospodaření v lesích. Hl. m. Praha je navíc od května 2007 držitelem mezinárodního, ekologicky přísného lesnického certifikátu Forest Stewardship Council (FSC), který hospodaření v lesích směřuje k dosažení přírodě blízkých lesních porostů, to vše s přihlédnutím k výrazně mimoprodukčnímu poslání pražských lesů. Části lesa (tzv. referenční plochy) jsou v bezzásahovém režimu (s výjimkou opatření proti hmyzím škůdcům). V těchto porostech je proto možné setkat se např. s odumřelými stromy, které se ponechávají k přirozenému rozpadu a z lesa se neodstraňují.

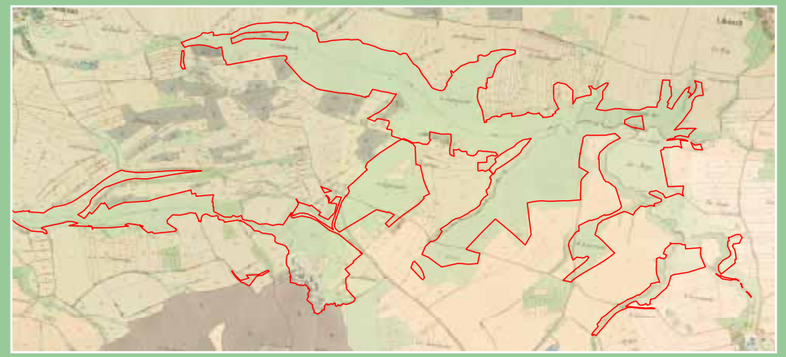

Území Modřanské rokle a Cholupického vrchu na mapě stabilního katastru z roku 1840

Červeně je vyznačena hranice současného lesa v majeku hl. m. Prahy, šedivá plocha označuje, kde se nacházel les v roce 1840.

Libušský potok *Opuštěný lom* *Porosty akátů*

The mark of responsible forestry
SW-FM/COC-2345
© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

REKREACE

Lesy Modřanské rokle a Cholupického vrchu se nachází v těsné blízkosti sídlišť a jsou proto vyhledávanou rekreační lokalitou. Les je snadno dostupný MHD a také ho lze navštívit na kole – územím vede několik cyklistických stezek. Jedna stezka prochází přímo celou Modřanskou roklí, další pak podél Cholupického potoka přes Cholupický vrch do Modřanské rokle. Zajímavostí je také naučná stezka Modřanskou roklí se sedmi zastávkami, na kterých se dozvíme, krom jiných informací, na jaké rostliny a živočichy je zde možné narazit. Oblíbeným návštěvním místem je dětské hřiště nad retenční nádrží Libušská. Příjemná procházka je i podél Libušského potoka, který zde má přírodní koryto se spoustou pěkných zákoutí a tůněk.

Retenční nádrž a dětské hřiště

ZASTOUPENÍ DŘEVIN

Snahou správce lesa je, aby se zastoupení dřevin blížilo původnímu přirozenému složení porostů v daném území. To znamená, že na jižních svazích by měly růst teplomilné doubravy, obdobně jako na svazích Břežanského údolí, a na severních svazích pak habrové doubravy, jaké můžeme doposud vidět v Dalejském háji v Hlubočepích. Rovněž se zohledňuje převážně mimoprodukční – především rekreační – poslání pražských lesů (tj. používání pestré dřevinné skladby), včetně menšího zastoupení nepůvodních jehličnatých dřevin (např. modřín, douglaska). Současné procentuální zastoupení dřevin znázorňuje graf č.1. Ideální (přirozené) zastoupení dřevin zobrazuje graf č.2. Přirozené zastoupení dřevin vychází z vlastností daného stanoviště, které jsou charakterizovány zejména klimatickými poměry a půdními vlastnostmi daného území. Rozložení jednotlivých stanovišť zobrazuje graf č.3.

Živná stanoviště nižších poloh - stanoviště na úrodných půdách, svahy až plošiny
Extrémní stanoviště nižších poloh - mimořádně nepříznivá stanoviště
Exponovaná stanoviště nižších poloh - stanoviště prudkých a exponovaných svahů

Na území lesů Modřanské rokle a Cholupického vrchu převládají živná stanoviště nižších poloh (zejména v lesích mimo vlastní rokli). Tyto podmínky vyhovují zejména dubu, habru obecnému a buku lesnímu.

VĚKOVÁ SKLADBA POROSTŮ

Věková skladba porostů je jednou z hlavních charakteristik stavu lesa a vypovídá také mnohé o jeho historii. Graf č.4 jasně ukazuje na nevyrovnanou věkovou strukturu, kde chybí mladé i staré porosty, a vypovídá o jednorázovém zalesnění původně nelesních ploch.

1. Procentuální stávající zastoupení dřevin

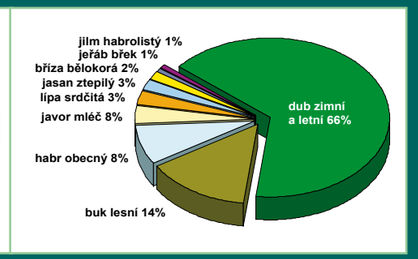

2. Ideální (přirozené) zastoupení dřevin

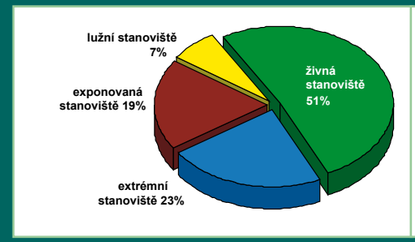

3. Rozložení jednotlivých stanovišť

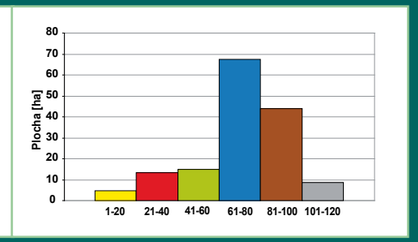

4. Věková skladba porostů